

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 18. De calceis post baptismu[m] dari solitis, & de eorum causa, ac origine, alijsque ad ipsos pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Velamen
depositum
in Ecclesiæ
vsum cede-
bat.

Velaminis
vsum dura-
uit vsque
ad tempora
Iuonis Car-
notensis.
Gossipij v-
sus in bap-
tismo vnde
profectus.

Quo argumento etiam, post depositionem, in Ecclesiæ vsum celsisse, adducor, vt credam. Non enim penes presbyteros fuisset, bis idem adhibere, si suum quisque domum asportasset. Ad cuius rei probationem poterit insuper lector velaminis consecrationem adhibere, quæ quia ab Iuone Carnotensi literis prodita est, omnes facile intelligunt, etiam velaminis vsum vsque ad eius tempora durauisse: quæ eo anno inciderunt, qui fuit salutis MXC. Post quem dignis de causis, quæ plerosque latent, candida lana (vulgo bombacium dicimus) abstergi, Patres voluerunt. Cuius forma in omnibus Ecclesiis hodieque seruetur.

*De calceis post baptismum dari solitis: & de-
rum causa, ac origine, aliisque ad ip-
sos pertinentibus.*

CAP. XVIII.

Calcei da-
bantur ba-
ptizatis.

Sed iam hinc oratio nostra ad calceos sese non extra vtique propositum transferat. Multa enim sunt in hac re, quæ legentis animos tenere possint: siue quis eius mytheria, siue ritus nouitatem spectet. Vt mirandum magno opere sit, in tanta ueterum scriptorum copia, pene memoriam interiisse. Vnus exitit, ne ille quidem valde verus, sed tamen veterum rituum, si quisquam alius, longè peritissimus, cuius beneficio huius ceremonie nos cognitionem hausimus, aliisque com-

mendatam esse volumus. Is est Rupertus Abbas, qui lib. 7. cap. 1. cum de Baptismi ritibus ageret, inquit: tertio submergitur, ut triduanam vitam Christi conformetur, & hoc mirabili pietatis officio vivens, & in columnis crucifixus, & mortuo, atque sepulto configitur, commoritur, ac consepelitur. procul dubio calceamenta accipit in pedibus: calceamenta namque de mortuis animalibus fiunt, & hæc manifeste Dominice mortis insignia sunt. Quæ sanæ autoritas eò nobis gratior esse debet, quod etiam causam eius consuetudinis ostendit, ut nimirum in mortui animalis cute Christi Domini mortem referremus. Cui addi potest, calceos, quod ex mortuis animalibus fierent, baptizatis significasse, ut ab omni peccati macula, quæ mortem animæ infert, se immunes præberent: & veterum Patrum, qui impollutum, incontaminatumque spiritum Domino reddiderunt, mores, atque instituta sequerentur, quorum primum S. Gregorius manifestè tradidit, dum illud exponens, calceamenta habebitis in pedibus, calceamenta, inquit, in pedibus habere, est mortuorum vitam conspicere, & nostra vestigia a peccati vulnere custodire: alterum cum ab eodem Gregorio significatum fuit iisdem verbis, tum à S. Anselmo evidenter expressum in illud Pauli ad Ephes. 6. calceati pedes in præparatione Evangelij: ubi sic ait: calceamenta sunt ex coriis mortuorum animalium, & significant exempla Patrum iam defunctorum, quibus ab omni terrena læsione defenduntur pedes nostræ vitæ, id est, afflictiones, quibus tanquam pedibus ad faciendum aliquid promouemur, ideo prædictis calceamentis

Calcei eundem darentur baptizatis.

Aliæ duæ rationes dandi calceos baptizatis.

induantur pedes nostri, id est, exemplis Patrum mutuantur, ut, sicut Patres studio supernae intentionis non appetitu terrena commoditatis praedicaerunt Euangelium, sic & nos faciamus. Non negarim tamen, ex Hincmaro Rhemensi Archiepiscopo probabile aliquod argumentum pro veteri calceorum usu posse colligi. nam scribens S. Remigij vitam, cum ostendere vellet, quam ingens hominum multitudo, adiutrice Dei gratia, & S. Remigij precibus, relicta idolis, ad baptismum accessisset, inquit: *verum & in hoc facto gratia suae potentiae voluit demonstrare, quam speciosi sunt pedes Evangelizantium patrum, Evangelizantium bona, quibus eadem Ecclesia laetatur & rigatur, & poculo.* Vbi verbum speciosi pro candidis accipi oportere, multi facile exultimabunt; si, nec aliud posse intelligi, & de baptizatorum vestibus sermonem esse, cogitarint. Sed haec coniectura est, quam nec amplector, nec alii commendatam volo. Libet autem hoc loco veterum Patrum admirari prudentiam, qui principio nascentis religionis, cum Gentiles patrios ritus retinendi nimio plus amantes erant, ut facilius eos ab inanibus umbris, & rancida superstitione ad novam legem veritatis, & gratiae transferrent, praeter alios ritus, hunc etiam candidi calcei retinuerunt, gratiam proculdubio ab Aesculapio initiatis initari, quibus albos calceos dari consuevisse, docet Tertullianus lib. de Pallio; cum scribit *impuro cruri purum, & malleolum inducit calceum, cur istus non spectus? vel illos item habitus, qui novitate vestitus religionem metiuntur, cum ipsum hoc*

Calceos
dandi bap-
tizatis ori-
go à Gen-
tilium riti-
bus,
Initiatis
Aesculapio
albi calcei
dabantur,

illius morosus ordinatum, & crepida cretata gra-
 tiam Aesculapio adulantur. vbi bonus author
 Gentilium ritu cretatas pro albis posuit, à cre-
 ta, qua vestes dealbabant. Quo sensu apud
 Ciceronem ad Attic. fascias cretatas inuenies.
 Alia tamen ratione ad calceos baptizatis præ-
 bendos veteres Patres impelli potuerunt, vt
 nimirum ostenderent, eos, qui cœlesti lauacro
 expiantur, in Ecclesia, ac Dei filiorum posses-
 sionem venire, more apud veteres recepto, vt
 qui in rei cuiuspiam possessionem mitteban-
 tur, calcei illis dari, & qui diuortia, atque affi-
 nitatum dissidia facturi erant, vt significaretur,
 eos de coniugij possessione depelli, iisdem ex-
 trahi solerent, cuius rei testimoniis quia vete-
 res diuinæ paginæ abundant, illinc desumere
 poterit lector, quæ ad huius moris probationem
 facere sibi videbuntur. Interim, an calcei fue-
 rint albi, certisq; Episcopi, aut presbyteri præ-
 cibus consecrati, & quorum sumptu emerentur,
 non erit à proposito alienum significare;
 non quia firmæ rationes, & testimonia sup-
 petant, quibus propositas quæstiones enucleare
 possim; sed vt, coniecturæ quid in proban-
 do valeant, experiar. iis autem affirmare pos-
 sum, calceos albos, sacris de more verbis à
 profano vsu exemptos, & à baptizandis, si di-
 uites essent, ab Ecclesia vero, si illi inopia la-
 borarent, emptos fuisse, ea maxime de causa,
 quod calcei pari gradu cum veste ambularint,
 quam in eum modum habuisse, supra suis locis
 ostensum est. Atque hanc rationem, quæ ex
 candidæ vestis similitudine ducitur, si quis ac-

Calcei ba-
 ptizatis da-
 bantur, vt
 signum ef-
 fect, eos in
 Ecclesia, &
 Dei filiorum
 possessionem
 mitti.
 Diuortium
 facturis
 calcei ex-
 trahebantur.

Calcei albi
 erant, à mi-
 nistro be-
 nedictione
 donabantur,
 & Ecclesie,
 baptizan-
 dium sum-
 ptum emi-
 solebant.

curatè consideret, haud obscure colligere poterit, calceos septem diebus ferri, in sacro fonte deponi, & post depositionem Ecclesiae relinqui solitos esse: quoniam de veste candida eadem probata fuerunt. Quod autem calceorum neque mos, neque vestigium remanet, iudeo factum est, quia, paruulorum baptisate in Ecclesiam introducto, nullus eorum usus, vel saltem difficilis esse poterat; cum teneri puelli pedes explicare, calceosue induere nequeant. Et, ne Ruperti Abbatis, qui moris calceos dandi meminit, & postquam aduulorum baptismus antiquatus est, vitam vixit, testimonium obijcias, quo calceorum usum diu viguisse, probes; animaduertendum est, Rupertum non sui temporis caeremonias, sed quales in veteri Ecclesia fuerunt, retulisse: ut ex eo constat, quia confirmationis, & Eucharistiae post baptismum praebendae moris meminit, qui ipsius Ruperti tempore in Ecclesia Latina desierat. Verum alia ratione refelli potest, quod diximus, & non modo tempus quo calcei in desuetudinem abierunt, sed ipsorum etiam usus in dubium vocari; quod nempe veteres Christianos nequaquam calceos adhibuisse, ex pluribus locis, sed praecipue Matth. cap. 10. colligi possit; vbi humanae salutis vindex calceamentorum vsu discipulis interdixit, quae tamen ratio mihi non probatur, nam, ut verum esset, antiquitus Christianos calceis vestitos non fuisse (id autem abest quam longissime à vero; quia Christi praecipuum nequaquam perpetuum fuit; ut SS. Ioan. Chrysostomus,

Calceos septem diebus ferri in baptisate deponendi, & postmodum Ecclesiae relinquiendi mos veterum fuit.

Calceorum usus cur, & quando desierit.

Calceis veteres Christiani vsi sunt.

Augustinus explicarunt: Apostolosque calceos tulisse, verba Act. 12. significant: dum Angelus Petrum alloquitur: *Ἐξουδυνε τα κάλαρα τὰς τῶν, id est, ut ait noster interpres, calcea te caligas tuas:)* nihilominus fieri potuit, ut calcei baptizatis darentur: non ut eos perpetuo deferrent, sed ut septem diebus post baptismum induerent: quemadmodum de veste candida, mystico velamine, cereo, ac corona contigit.

Olim decem siliquas baptizatis datus esse: cuius consuetudinis, & ratio extus ostenduntur.

CAP. XIX.

Sequuntur decem siliquæ, quas baptizato Pontifex dabat. In quarum ego tractatione, vix credat lector, quam inuito animo vester: videntur enim plus admirationis habere, quam fidei: & recte viderentur, nisi ita rem se habere, veterum Patrum testimonia declararent. Succurrit enim Ordinis Romani auctoritas tit. de sabb. sancto: ubi ille describens, quomodo Pontifex sacra baptismi munera obeat, *egreditur, inquit, a fonte in sacrarium, habens ibi compositam sedem, ut in Ecclesia, ubi voluerit, & sedeat in ea, & cum vestiti fuerint infantes, confirmet eos. Et deportantur ipsi infantes ante eum, & dat singulis stolam candidam, & chrismale, & decem siliquas, dicens: accipe, &c.*

Episcopus dabat decem siliquas baptizato.